

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

III. Corpus naturale indiuisibilibus saltem, velut partibus quibusdam
constat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

realiter distinctorum euitatur : aut secundò partes præfatæ vnionis se ipsis vniri, & continuari, sicut partibus ipsius corporis per semetipsas copulantur : sic actio per se ipsam producit : & vbicatio, atque duratio se ipsis in tempore, & loco existunt.

CAPVT III.

Corpus naturale indiuisibilibus saltem velut partibus quibusdam constat.

12 **Q**uamquam supra capite primo statuimus, nulla in corpore naturali continuo indiuisibilia esse, quæ munus immediatè continuandi, aut terminandi exerceant; idcirco tamen omnino neganda non sunt, sed potius necessario admittenda, vt corpus naturale integraliter constituent, non se solis, sed simul cum partibus sine fine diuiduis, de quibus infra. Continuum ergò propter partes quaquà-versus sectiles complectitur etiam puncta, lineas, & superficies, illæque quasi quibusdam fibris, segmentisque pulcherrimè variegatur. Et quidem hæc saltem ratione esse in continuo indiuisibilia, nimirum puncta, lineas, & superficies, communis est scholasticorum omnium opinio si paucos ad initium capitis primi citatos, & alios quosdam ineunte capite sequenti citandos excipias.

13 In eadem sententia sunt non solum Augustinus suprà laudatus, sed etiam plures alij Ecclesiæ Patres: ac præsertim Claudianus Mamertus Viennensis Galliarum Episcopus tom. 4. bibliothecæ Patrum lib. 1. de statu animæ cap. 2. vbi sic inquit: *linea est, vt doctissimi, atque excellentes viri non dixere solum, sed ratiocinando probauere, longitudo simplex, quæ in corpore sola prorsus nequeat inueniri, eo quod omne corpus longitudo longum sit, non tamen ipsa sit longitudo, neque possit sic esse longum, vt non latum simul, altumque sit. Quocirca sicut aiunt, etiam si aranea filum cogitaueris, quia vtrique corpus est, non solum longitudinem cogitasti. Habet enim pro modo suo indiuisibilem longitudinis suæ latitudinem. Igitur si, vt fateri veritas cogit, aliud est longitudo quam altitudo, seposita latitudine solum longitudinem cogitemus, &c. Hæc ergò, de qua loqui institueram, longitudo, cum fuerit puncto inchoata, punctoque finita, à Græcis *γραμμή*, nostris *linea* dicitur. Et pauculis interpositis; *figura* enim (id est superficies) dicitur, cum paribus, imparibusuè lineis capitibus sese contingentibus locus ambitur.*

14 Inferius etiam prosequitur idem institutum, & quidem elegantissimè B. Claudianus in hæc verba: *Punctum nempe principaliter est origo lineæ: ab ipso incipitur; ipsoque finitur: cum punctum nec oriri à quoquam pateat, nec finiri. Hoc namque continet in figuris punctum, quod vnus in numeris. Ista ergo lineæ, quæ transuersim secari potest, scindi per longum non potest, quia vtrique si scinditur, habet latitudinem: non cadatur. Perfectio ergò longitudo latitudine, quia latitudo, (id est superficies) & transuersim, & directim recipit sectionem. Perfectior latitudo altitudine, quia altitudo non solum scindi, ac secari, verum & à latere cadi potest. Ergo altitudo sine latitudine, & longitudo esse non potest. Et vbi hæc tria sunt, haud dubie corpus est. Latitudo sine longitudo esse non potest. Longitudo sine his omnibus esse potest, sed sine puncto esse non potest. Sine his verò punctum semper est, nec cuiuspiam vt sit indiget, quia vnus nullum potest esse principium. Hactenus D. Claudianus, cuius*

verba transcribere libuit, quia appositissima sunt ad explicandam naturam indiuisibilium, in quibus veritatur.

Ea etiam in continuo admittit B. Paulinus Aquileins. in sacro syllabo aduersus Elipantum (qui liber est in operibus Alcuini) versiculo ponamus, paulo post medium, vbi sic inquit: *Nam sicut in planis, & solidis figuris lineas, & in quadrangulis punctus, licet sine indiffecabiles, & diuidi nequeant, & idcirco agere depingant dimensionum figuras, omnium tamen numerorum multitudinis summam in se sociatam retinent, & in se vsque ad finitam numerositatem procedentes, & rursum in se vsque ad vnum recurrentes indiuiduam retinere probantur vnionis censuram.* Hæc ille. Consentit B. Damascen. in Dial. c. 33. ibi, *Punctum sine quantitate est, non enim mensuratur, neque numeratur, quia non habet ullam distantiam. Linea autem habet vnā distantiam, est enim longitudo sine latitudine. Superficies habet duas distantias, longitudinem, & latitudinem.* Neque non consentiunt Augustin. ad initium cap. præcedentis citatus, & alij Patres.

16 Ac certè punctum vnde quaque indiuisibile, vt ab eo auspicer, non repugnare ostendo. Quemadmodum enim res spiritalis diuisionis capax est, vt hoc ipso libro tract. 1. cap. 2. ostensum manet, alibique latius ostendetur, cur è contrario punctum materiale, & tamen omnino indiuisibile repugnet. Deinde esto res spirituales suapte natura indiuisibiles esse debeat, nihilominus indiuisibilitas puncti materialis ea esse potest, quæ compositum integrale de se constituat, cum tamen indiuisibilitas rei spiritalis, & incorporeæ expers sit omnis compositionis integralis, & continua: at hoc satis, superque est, vt punctum, quantumlibet indiuisibile, à re spiritali differat, & à sua materialitate non defecetur: huiusmodi ergò punctum admitti potest.

17 Rursum globus perfectè sphericus non repugnare videtur: at huiusmodi globus planum in solo puncto physice, & mathematicè indiuisibili tangere potest: si enim planum tangeret in parte aut extensione aliqua siue planitie, sanè globus ipse planitiem aliquam haberet: quo enim pacto sine planitie planities tangi potest; sed globus perfectè sphericus nullam planitiem habere potest: quo enim magis planitie expers est globus aliquis, eo magis sphericus est: vt ergò perfectè sphericus, ita omnis planitie expers esse debet.

18 Et quidem globum tangere planum in solo puncto non tantum scholastici nostri communiter tradunt, verum etiam non pauci sacre Scripturæ interpretes: qui propterea rotam, circulum, & spheram symbola esse aiunt hominis iusti, & perfecti: quippe qui terram hanc in minimo, ac feruè in nihilo tangit, totusque cælum affectat. Præclare noster Andreas Pintas libro tertio canticorum cap. 4. §. 1. Expressimuntur quidem iusti ex aliquorum sententia in illis Ezechielis rotis, de quibus c. 1. n. 20. Spiritus enim vitæ erat in rotis. Et cur inquis, in tam mystica visione, rota maxime exprimenda sanctorum vitæ assumitur? Quia figura quadam perfectè spherica in puncto tantum indiuisibili planum attingit. Merito ergò rota vocatur iustus, qui sphericum terre orbem in puncto tangens tantum, totus cælo inhiat, quadrata iam quiete in eo commoraturus. Hactenus ille. Concinit Gilbertus ser. 2. sic inquit de homine iusto: *Vitalis instar rota spiritali ad superiora conatu attollitur, de terra vix paululum aliquid attingens.* Neque non etiam Hieronymus parum abest super Ezechielis c. 16. n. 10. verba illa: *Et circulus in auribus tuis, siue vt* habet

habet textus Hebraicus: *Et rotula in auribus tuis*; ubi sic inquit: *In his enim, qui terrena pertransiunt, & vix modicis vestigiis contingunt terram, vox excelsum dogmatum personat.* Similia habent alij Patres, & interpretes in ea Davidis verba psalm. 76. *Vox tonitruus in rota.*

18 Respondent tamen nonnulli ad superius argumentum, desumptum ex mutuo contactu globi, & plani in vno tantum puncto, non esse possibilem eiusmodi globum omnino, & perfecte sphericum. Et quidem eius possibilitatem negant, commentitiamque esse dicunt Auerroes comment. 32. lib. de Caelo. Aresius 1. de generat. disp. 2. q. 33. sect. 6. Alexander Piccolomenus lib. 2. suae sphaerae c. 5. Verum quis non videat, hoc absque villo dici fundamento, & non nisi ad argumenti vim declinandam? An non etiam eadem licentia negari possent perfectus cylindrus, & perfecta planities? Quocirca alij secundo respondent, globum tangere planum in parte solum indeterminata, & proportionali: solum autem contactum in parte determinata plani obtinere posse, ne globus illud attingens sit perfecte rotundus. Contra tamen sic argumentor: quia, si globus tangit planum in planitie determinata, poterit non planitiem saltem indeterminatam sibi vendicare: atque in orbem perfectum, omnisque planitiei expertem conuolui nequibit: & quidem globus planitiei etiam indeterminatae expertis perfectior globus esset, vt manifestum est.

19 Respondent tertiò Ariminenfis in 2. dist. 5. q. 2. Et noster Albertinus in suis corollariis tom. 2. de praedicamento quantitatis disp. 3. q. 7. globum perfecte sphericum non tangere planum immediate, sed medio aëre, qui, vt vtrumque corpus, sphericum scilicet & planum, immediate attingit, sic iis coextenditur. Porro autem dicitur globus perfecte tangere posse planum, non quod illud immediate tangat aut possit, sed quod retentis iisdem figuris ambo immediatiora, aut propiora esse nequeant.

20 Dispicet etiam hæc solutio: primum, quia si corpus perfecte sphericum, & globosum per vacuum in planitiem sibi subiectam insita gravitate corrueret, certe non posset planitiem non tangere, at non medio aëre: ergo immediate. Secundo quia pars determinata aëris, quæ præ reliquis planum, & globum interfusa est, vel diuisibilis, vel indiuisibilis est: Si secundum: ergo intento potiti sumus. Si primum: ergo globus tangit partem diuisibilem aëris immediate: cum ergo ea pars diuisibilis planitiei commensa sit, vtpote ab ea etiam tacta, sanè globus tanget immediate aliquid planitiei perfecte commensum, ac proinde planitiem ipsam; cum sola planities planitiei perfecte coextendi, & commensurari possit.

21 Iam verò quod in continuo possibilis sit linea, suadet iisdem ferme rationibus, quibus possibilitas puncti à nobis est probata. Namque cur repugnet perfectus cylindrus, siue columna perfecte rotunda? Sed perfectus cylindrus planum in sola linea tangere potest & debet: si enim in superficie illud tangeret, eius participaret planitiem, nec esset cylindrus perfectus, omnibusque numeris absolutus. Deinde diuidi versus longitudinem, & diuidi versus latitudinem diuersa sunt, & vnum potest sine alio reperiri: quidni ergo posse diuidi versus longitudinem, & posse diuidi versus latitudinem diuersa firi, ac mutuo separabilia? Quod autem potest diuidi versus longitudinem, & non potest diuidi versus latitudinem linea est: hæc ergo possibilis est. Atque hoc eodem argumento probatur in continuo possibilitas

superficie: siquidem diuidi versus longum, latumque; & diuidi versus longum, latum, atque etiam profundum differunt inuicem, & vnum sine alio potest reperiri: cur ergo posse diuidi versus longum, & latum solum, & posse diuidi versus longum, latum, & profundum, diuersa, & separabilia non sint? At quod versus longum, & latum solum diuidi potest, & versus profundum diuidi nequit, superficies est: hæc ergo non repugnat.

Constituta possibilitate indiuisibilium, eorum in continuo realem existentiam suadeo. Nam, hoc ipso quod indiuisibilia realia possibilia sint, dantur spatia imaginaria, quæ ab iis occupari possint: hæc autem spatia necessario indiuisibilia sunt, sicut spatia partium diuisibilium diuisibilia sunt. Rogo ergo, spatia imaginaria illa à quibus occupantur? Non enim à partibus diuisibilibus corporis; alias hæc penetrarentur: quemadmodum enim indiuisibilia sine extensione virtuali in spatiis diuisibilibus esse non possunt; ita è contrario partes diuisibiles in spatiis indiuisibilibus sine penetratione esse non sistent: Ergo vel eiusmodi spatia vacua sunt, vel certè ab indiuisibilibus realibus occupantur: ac proinde hæc actu reperiuntur. Quod etiam vltius suadet, hoc pacto: corpus opacum, lapis v. g. lucem aliqua sui parte recipit: nisi enim lucidum esset, qua ratione conspici posset? At non nisi in sola superficie: si enim lucem susceperet ima sui parte, omnino opacum non foret, sed aliquatenus diaphanum: eo autem ipso quod superficies de facto existat, non est cur etiam puncta, & lineæ in continuo non concedantur existere.

Tandem suadet id ipsum: quia agentia naturalia agunt vniiformiter, difformiter, id est intensius citiusque in parte propinquiore, quam remotiore, non verò æquali intensione, & celeritate in alterutram. Ast sublatis indiuisibilibus, actio causarum naturalium non esset vniiformis difformis, sed æqualis intensiois per certam aliquam, & determinatam distantiam. Sumo enim certam intensioem, v. g. calorem vt quatuor; & rogo ubi recipiatur? Non in superficie aliqua, cum hæc iuxta aduersarios non detur: non in parte indeterminata, cum intensio determinata partem aliquam determinatam passi velut subiectum postulet: ergo in parte aliqua determinata passi. Vel igitur totus calor vt quatuor in quauis parte designabili determinati illius passi recipitur, vel non? Si secundum; ergo pars eius intensiois in parte illius passi, & pars in alia illius parte recipitur; & sic non tam intensio, quam extensio erit: si primum; ergo æqualis intensio caloris in toto illo passo determinato quoad singulas eius partes recipietur, & sic calefactio vniiformis difformis esse non poterit: Ne igitur hoc sequatur absurdum, superficies, & reliqua consequenter indiuisibilia admittenda sunt in corpore naturali continue composito.

CAPVT IV.

Fit satis argumentis arbitrantium, indiuisibilia nulla, & nullius muneris gratia esse in corpore naturali continue composito.

Id autem arbitrantur Okamus, Gregorius, Gabriel, Durandus, Fromondus, Dandinus, & Pereira supra citati ad initium capitis primi. Id ipsum etiam timent auerfa tom. 1. philof. q. 22. sect. 4. Paulus Aresius lib. 1. de generat. d. 2. q. 23. & Vallesius contro-
uerf.